

วิธีดำเนินการวิจัย และรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดความสำคัญคือ วัตถุประสงค์การวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรของเทศบาลที่จัดการศึกษาจำนวน 118 เทศบาล (สำรวจเมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2527) ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ โรงเรียนสังกัดเทศบาล คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ของยามาเน (Yamane 1970 : 580-581) คือ
$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$
 โดยคิกจากผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 463 คน ใน 118 เทศบาล ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 215 คน ใช้สุ่มตัวอย่างโดยวิธีจับฉลากตามสัดส่วนของจำนวนผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละเทศบาล

2. กลุ่มครู ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน (Yamane 1970 : 580-581) เช่นเดียวกัน โดยคิกจากครูผู้สอน จำนวน 10,766 คน ใน 118 เทศบาล ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร

จำนวน 385 คน โดยวิธีจับฉลากตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละเทศบาล โดยสุ่มครูจากโรงเรียนที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 600 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และผลงานการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาจากเอกสาร และตำราต่าง ๆ
2. กำหนดหัวข้อโครงสร้างของแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการนิเทศการศึกษา ความสำคัญความจำเป็นและความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา หลักการนิเทศการศึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา กระบวนการทางการนิเทศการศึกษา ทักษะทางการนิเทศการศึกษา การควบคุมประสิทธิภาพ และการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา
3. นำหัวข้อโครงสร้างของแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) ในโครงสร้าง
4. สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหัวข้อโครงสร้าง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยถามเกี่ยวกับ อายุ อายุราชการ ประสบการณ์ในการอบรม และวุฒิทางการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 ความเข้าใจที่มีต่อการนิเทศการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) โดยให้คะแนนความเข้าใจเป็น 4 ระดับ ดังนี้ เข้าใจมากที่สุด เข้าใจมาก เข้าใจน้อย เข้าใจน้อยที่สุด แบบสอบถามตอนนี้ ต้องการความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
2. บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา
3. แนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
4. การประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 3 เจตคติที่มีต่อการนิเทศการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราวัดเจตคติแบบจำแนกความหมาย (Semantic Differential Scale) ของ ออสกู๊ด (Osgood 1957) โดยแบ่งระดับเจตคติออกเป็น 7 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามตอนนี้ต้องการจะวัดเจตคติเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา 5 ด้าน คือ

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
2. ความรู้สึกในฐานะเป็นผู้รับการนิเทศการศึกษา
3. แนวโน้มที่ควรปฏิบัติในฐานะเป็นผู้ให้การนิเทศการศึกษา
4. ความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการนิเทศการศึกษาขึ้นภายในโรงเรียน

การทดลองใช้แบบสอบถาม

นำแบบสอบถามจำนวน 20 ฉบับ ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสระบุรี จำนวน 2 ครั้ง (Test-Retest) ใ้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 20 ฉบับ ทั้ง 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100 มีคะแนนดังนี้

ตอนที่ 2 ความเข้าใจที่มีต่อการนิเทศการศึกษา

- เข้าใจมากที่สุด = 4
- เข้าใจมาก = 3
- เข้าใจน้อย = 2
- เข้าใจน้อยที่สุด = 1

ตอนที่ 3 เจตคติที่มีต่อการนิเทศการศึกษา

- ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้มที่มีมากที่สุด = 7
- ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้มที่มีมาก = 6
- ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้มที่มีค่อนข้างมาก = 5
- ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้มที่มีปานกลาง = 4
- ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้มที่มีค่อนข้างน้อย = 3
- ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้มที่มีน้อย = 2
- ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวโน้มที่มีน้อยที่สุด = 1

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Test-Retest) แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) แบบสเปียร์แมน (Spearman) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.77

แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับทดลองมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check-list) มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจที่มีต่อการนิเทศการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 คำน มี 30 ข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 9 ข้อ คิดเป็น

2. บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20
3. แนวปฏิบัติและวิธีการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 13 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 43.33
4. การประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 2 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการนิเทศการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราวัดเจตคติแบบจำแนกความหมาย (Semantic Differential Scale) โดยแบ่งเจตคติที่มีต่อการนิเทศการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน มีจำนวน 20 ข้อ ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20
2. ความรู้สึกในฐานะผู้รับการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20
3. ความคิดเห็นต่อการจัดการนิเทศการศึกษา มีจำนวน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20
4. แนวโน้มที่จะปฏิบัติในฐานะเป็นผู้ให้การนิเทศการศึกษา มีจำนวน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20
5. ความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการนิเทศการศึกษาขึ้นภายในโรงเรียนมีจำนวน 4 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20

การส่งแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และบางส่วนเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 600 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 504 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84 เป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 484 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81 ของแบบสอบถามทั้งหมด ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ	แบบสอบถามที่ สมบูรณ์	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	215	170	79	157	73
ครู	385	334	87	327	85
รวม	600	504	84	484	81

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นก่อนวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
2. ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Consistency Check) ของแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปลงรหัส เพื่อทำการเจาะบันทึกคอมพิวเตอร์

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกเป็น เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ประสบการณ์ในการอบรม โดยวิธีหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความเข้าใจ ต่อการนิเทศการศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติต่อไปนี้

1. หาค่าร้อยละของจำนวนผู้ที่มีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษาตามระดับคะแนนความถูกต้องในแต่ละข้อ

2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของคะแนนความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษาในแต่ละค้ำ โดยให้ค้ำคะแนนล่ำค้ำกับความเข้าใจ คั้งนี้

เข้าใจมากที่สุด	=	4
เข้าใจมาก	=	3
เข้าใจน้อย	=	2
เข้าใจน้อยที่สุด	=	1

เมื่อได้ค้ำเฉลี่ยล่ำแล้ว เพื่อสะดวกในการแปลความหมาย จึงกำหนดช่วงคะแนนและความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยไว้คั้งนี้

เข้าใจมากที่สุด	=	3.51 - 4.00
เข้าใจมาก	=	2.51 - 3.50
เข้าใจน้อย	=	1.51 - 2.50
เข้าใจน้อยที่สุด	=	1.00 - 1.51

3. หาค้ำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d) ของคะแนนความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษาในแต่ละค้ำ

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค้ำเฉลี่ยคะแนนความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษาในแต่ละค้ำระหว่างผู้บริหาร และครู วิเคราะห์โดยใช้ค้ำ t-test

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค้ำเฉลี่ยคะแนนความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ประสบการณ์ในการอบรม อายุ อายุราชการ วุฒิต่างการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค้ำ t-test และ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกัน ก็ทดสอบความแตกต่าง โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับเจตคติต่อการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ คั้งต่อไปนี้

1. หาค้ำเฉลี่ย (\bar{x}) ของระดับเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาในแต่ละค้ำโดยให้ระดับเจตคติเป็นคะแนน คั้งนี้

ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีมากที่สุด	= 7
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีมาก	= 6
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีค่อนข้างมาก	= 5
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีปานกลาง	= 4
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีค่อนข้างน้อย	= 3
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีน้อย	= 2
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีน้อยที่สุด	= 1

เมื่อได้คะแนนเฉลี่ยแล้ว เพื่อความสะดวกในการแปลความหมาย จึงได้กำหนดช่วงคะแนน และความหมายของช่วงคะแนนไว้ดังนี้

ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีมากที่สุด	= 6.51-7.00
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีมาก	= 5.51-6.50
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีค่อนข้างมาก	= 4.51-5.50
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีปานกลาง	= 3.51-4.50
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีค่อนข้างน้อย	= 2.51-3.50
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีน้อย	= 1.51-2.50
ความเชื่อ	ความรู้สึก	ความคิดเห็น	แนวโน้มที่มีน้อยที่สุด	= 1.00-1.50

2. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้าน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครูในแต่ละด้าน วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับเจตคติต่อการนิเทศการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวนตาม เพศ ประสบการณ์ ในการอบรม อายุ อายุราชการ วุฒิต่างการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (t-test) และถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกัน จะทดสอบความแตกต่าง โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe')